No. 218. 1835.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zondag en Maandag 13 en 14 September.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — In de zitting der belgische afgevaardigden van gisteren werd door den minister van buitenlandsche zaken een uittreksel medegedeeld van de nota, door den Pruissischen gezant aan gezegden minister toegezonden. Daarin wordt herinnerd, dat in het vorig jaar het gouvernement op verlangen der kamers de linnens met eenen regt van 10 pCt. niet zoude te boven gaan bij den invoer bezwaard had; dat daar bij de tegenwoordige voordragt dit regt van 20 tot 30 pCt. verhoogd wordt, het te vreezen was dat het belgisch gouvernement meer en meer tot een verbodstelsel naderde; het belgisch gouvernement had bij herhaling aan het Pruissische het verlangen betuigd, om de wederzijdsche handelbetrekkingen uit te breiden, doch dat de stappen van het bewind geenszins daartoe strekkende waren; dat het Pruissische gouvernement van zijne zijde, indien de bewuste voordragt doorging, zich genoodzaakt zien zou weerkeerige maatregelen te nemen en de uit Belgie in Pruissen komende koopmanschappen te bezwaren, hetgeen te meer zou te bejammeren zijn, daar men moeijelijk van dien weg terugkwam, eenmaal denzelven ingeslagen zijnde; terwijl van den anderen kant, Belgie niet uit het oog moest verliezen, dat de maatregelen die Pruissen mogt nemen, noodwendig door de duitsche staten, die met hetzelve tot een handelverbond behoorden, zouden gevolgd worden. — Door de kamer werd tot het drukken van dit stuk besloten.

Nadat vervolgens de rapporteur der kommissie voor de nijverheid, de heer *Zoude*, nog in een overzigt van de discussie de voornaamste tegen de voordragt in 't belang der katoen-industrie in 't midden gebragte bedenkingen wederlegd had, werden de algemeene beraadslagingen over het ontwerp gesloten verklaard. Eene lange discussie ontstond vervolgens over het stellen der vraag, omtrent welke men beslissen moest, alvorens tot de behandeling der bepalingen van het ingediend ontwerp over te gaan; men verstond zich over het in omvraag brengen der vraag, door den heer *Deschamps* voorgesteld: » Zullen er wijzigingen in het tegenwoordig tarief gebragt worden?" Deze vraag werd door de kamer toestemmend beantwoord; op eene tweede vraag: of het tegenwoordig tarief in deszelfs geheel voldoende was voor de bescherming der katoen-industrie, werd ontkennend geantwoord, weshalve het beslist werd, dat er in 't belang der katoen-industrie eene wijziging in het tarief zal gemaakt worden. De beantwoording der overige vragen, wegens de stempeling der stukken en het onderzoek werd na eene lange en verwarde discussie tot te volgende zitting uitgesteld.

— Te Antwerpen waren heden (11 *September*) genoteerd: Belg. 100¼; O. Metall. 102¼; Sp. *Guebhard* 29¼; Perpet. 26½, 27⅜; Cortes 26¼, 26; Uitgest. 12; Nap. rent. 91; Sicil. 93⅝; Rome L. 100; Id. te Antw. 96½; Braz. 85½.

F R A N K R IJ K.

PARIJS, den 9den September.

De kamer der pairs heeft gisteren en heden de nieuwe wet op de drukpers bediscussieerd. De HH. *Dubouchage*, *Montalembert*, *Dreux Brézé* en *Villemain* hebben dezelve bestreden, de drie eerste omdat zij in 't algemeen den moeijelijken toestand, waarin zich het gouvernement bevindt, niet aan het misbruik dat van de vrijheid der drukpers wordt gemaakt, toeschreven, maar als een noodzakelijk gevolg beschouwden van de herhaalde omwentelingen; de laatste daarentegen, omdat hij zich in zoo verre niet met die bepaling konde vereenigen, welke een eenvoudig misdrijf door de drukpers gepleegd, met eenen aanslag tegen de veiligheid van den staat op dezelfde lijn stelt, en aan de kennisneming der gezworenen onttrekt. Als verdedigers van het ontwerp zijn opgetreden, de HH. *de St. Aulaire*, *du Coigny*, *de Montebello* en anderen, en hetzelve is eindelijk, zonder eenige wijzigingen te ondergaan, met eene meerderheid van 101 tegen 40 stemmen aangenomen.

— Het schijnt dat het gouvernement bij de gevangenen te Clairvaux eene toeleg ontdekt heeft om te ontvlugten; immers de bezetting der omliggende plaatsen is door eenige kavallerie versterkt.

— De ministeriële bladen deelen de volgende berigten uit Spanje mede:

Het officieel Madridsch dagblad bevat drie koninklijke dekreten, van den 28sten der vorige maand te St. Ildephonso geteekend, waarbij tot minister van marine werd benoemd don *Jose Sartorio*, thans lid van het oppergeregtshof van oorlog en marine; tot minister van oorlog de hertog *de Castro Torreno*, en tot minister van binnenlandsche zaken D. *Manuel de la Riva Herrera*, thans gouverneur van Burgos. Te gelijker tijd is de generaal *Latre* tot kapitein-generaal van Arragon, de generaal *Quesada* tot kapitein-generaal van Nieuw Kastilien, *Rodil* van Katalonien, en *Manso* van Oud Kastilien benoemd.

Het nieuw gevormd bestuur heeft voorts in het officieel dagblad een zeer uitvoerig betoog geplaatst, waarbij wordt te kennen gegeven, dat het gouvernement met geene mogelijkheid aan de wenschen die in zoo vele adressen, van verschillende kanten ingezonden, worden uitgedrukt, gehoor kan leenen. In 't bijzonder tracht men aan te toonen dat het voorstel om eene algemeene constituerende vergadering uit afgevaardigden van alle provincien zamengesteld, bijeen te roepen, onuitvoerbaar en onraadzaam is; onuitvoerbaar omdat men daardoor de gevestigde instellingen aan onzekerheid prijs zoude geven, zonder eenigen waarborg van een nieuw gebouw te kunnen optrekken; onraadzaam omdat zulks de partijschap zoude aanmoedigen, en alle betrekkingen met de tegenwoordige bondgenooten van het Spaansche rijk moest afsnijden. Daarenboven beweert men, dat de natie sints de uitvaardiging van het koninklijk statuut zich in het genot eener redelijke vrijheid bevindt, en dat vooral de geregelde bijeenkomst der cortes het middel aan de hand geeft, om ter gelegener tijd wettelijke verbeteringen in te voeren, zoodat het inderdaad geheel doelloos wezen zoude, wanneer men thans op nieuw over de grondslagen, waarop het staatsgebouw moet zijn gevestigd, ging beraadslagen. » Het gouvernement," dus eindigt dit betoog, » zal alle krachten inspannen, om dergelijke vorderingen tegen te gaan. Hetzelve heeft zich met eede verbonden den troon der koningin en het koninklijk statuut te verdedigen, en zal die verbindtenis getrouw naleven, want zoodra men zijne pligten vervult, en overeenkomstig zijnen eed handelt, is men tot alles tegenstand bereid."

Volgens bijzondere correspondentie, die echter mede door de ministeriële dagbladen wordt bekend gemaakt, was men te Madrid met de benoeming van don *Riva de Herrera*, tot minister van binnenlandsche zaken, zeer te vreden; zijnde deze staatsman bekend als een gematigd voorstander der liberale beginselen, die daarbij de noodige vastheid van karakter had, om het bestuur in deze moeijelijke omstandigheden ten beste te leiden. De hertog *de Castro Torreno* daarentegen meende men, was door ver gevorderden ouderdom ongeschikt, om den hem opgedragen post te vervullen en zou dus spoedig vervangen worden. De generaal *Quesada* had dadelijk eenige troepen ontboden, om de bezetting der hoofdstad te versterken, die nu weldra 12,000 man zoude tellen. Men had eenige kloosters, onder anderen dat van St. Thomas, door de geestelijken doen ontruimen, om die tot kazernen in te rigten. — De stedelijke militie zoude eindelijk worden gereorganiseerd en de officieren door de koningin-regentes worden benoemd.

Van de grenzen meldt het *Journal de Paris*, dat er op den 2den dezer te Sesma, tusschen *Cardova* en *Ituralde* een gevecht is geleverd, ten gevolge waarvan de karlisten naar Estella zouden zijn teruggetrokken. De karlisten hebben op eenige Engelsche vaartuigen op de rivier van Bilbao geschoten. Volgens een brief te Oléron ontvangen, werd de constitutie van het jaar 1812 den 23sten der vorige maand te Malaga afgekondigd, en ook aldaar eene provinciale junta benoemd. Te Cadix vergenoegde men zich, den 25sten, eene petitie aan de koningin-regentes te zenden.

Bijzondere berigten uit Bayonne van den 5den vermelden hoofdzakelijk, dat men den 2den dezer in de rigting van Los Arcos den geheelen dag een aanhoudend vuur had gehoord, zonder dat er echter eenige bijzonderheden omtrent het gevecht, dat aldaar werd gehoord, bekend zijn.

De karlisten gaan voort met Vittoria en Pampeluna te blokkeren, en hebben den 1sten dezer 10 bataillons en 6 stukken geschut in den omtrek van Puente del la Reyna bijeengebragt om ook deze plaats in te sluiten. De gemeenschap met Bilbao schijnt geheel afgesneden, en te Bayonne liep den 5den het gerucht dat de karlisten zich van Portugalette hadden meester gemaakt.

— Heden (9 *September*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. kont. 107,50; op tijd 107,85; 3 pCt. kontant 79,90; op tijd 79,95; Nap. renten kont. 97,60; op tijd 97; Sp. perpet. 5 pCt. 31¼; 3 pCt. 20; Cortes 30⅝; Id. coupons 17; Uitgest. 12⅝.

N E D E R L A N D E N.

BREDA, den 12den September.

Bij koninklijk besluit is bepaald, dat de vrijdom van ruw zout, ingevolge de bepalingen, vastgesteld bij besluit van 10 Junij 1825 (Staatsblad. N°. 2), mede toepasselijk zal zijn op het ruw zout ter dienste der koperpletterijen.

— Met den 15den dezer zal Zijner Maj. korvet *Medusa* buiten dienst gesteld worden en de kommandant van gemelden bodem, de luitenant-ter-zee der 1ste klasse *J. W. F. Frucht*, en de verdere officieren enz., op non-activiteit.

— De heer *D. Origone* is eervol ontslagen uit zijne betrekking van konsul der Nederlanden te Athene en aan den Piræus.

— Naar men verzekert zijn de stukken, betrekkelijk de zaak der gearresteerden, wegens het gebeurde te Amsterdam op 3 Julij j.l., den 20den dezer naar 's Hage opgezonden, zoodat de aangeklaagden nog niet, gelijk men had gezegd, reeds in staat van beschuldiging zijn gesteld.

— Uit Leyden schrijft men van den 20den dezer:

» Het genootschap, onder de zinspreuk: *Mathesis Scientiarum Genitrix*, den 17den September 1785 in onze stad opgerigt, hetgeen in een midden door het doelmatig geven van onderwijs aan jonge lieden, welke zich tot het een of ander handwerk toebereiden, en aan anderen, gedurende die jaren zeer veel nut heeft gesticht, nog steeds in bloei voortgaat, en sedert eene lange reeks van jaren Z. M. onzen Koning onder deszelfs medeleden telt, die hetzelve ook door aanzienlijke bijdragen ondersteunt, zal in deze maand, op eene plegtige wijze, het feest van deszelfs 50jarig bestaan vieren. De Doopsgezinde kerk is tot dat einde goedgunstig afgestaan. Het programma, van hetgeen op dien avond zal plaats hebben, ziet het licht."

Op de Londensche beurs van den 8sten heeft onder de eigenaars van spaansche schuldbrieven, vrij wat onrust geheerscht op de tijding, dat het bankiershuis *Ricardo*, hetwelk de jongste leening voor de spaansche regering gesloten heeft, geweigerd had om eenige wissels ten bedrage van 90,000 pond. st., die genoemde regering op dat huis getrokken had, te accepteren. Als reden daarvan werd opgegeven, dat het Madridsche bestuur niet aan zijne verpligtingen tot rentebetaling van die leening voldoet. Door tusschenkomst des portugeschen gezants, die zich bereid had getoond om zelf de wissels te accepteren, schijnt de zaak echter geschikt te zijn geworden.

Men heeft in Engeland berigten uit Lissabon tot den 25sten augustus ontvangen. Het portugesche ministerie was eindelijk, ten gevolge der laatste gebeurtenissen in Spanje, tot het besluit gekomen, om aan de aanvraag tot het verleenen van een portugeesch hulpkorps te voldoen; slechts moesten nog sommige punten geregeld worden, die zoowel de soldij der troepen en den bevelhebber betreffen, daar het portugeesch gouvernement er op stond, dat een portugeesch generaal het korps zou aanvoeren. Hetzelve zou 6,000 man sterk zijn, en in het begin van october Spanje kunnen binnen rukken. Waarschijnlijk zou bij de komst van den heer *Mendizabal*, die dagelijks te Lissabon gewacht werd, eene bepaalde overeenkomst getroffen worden.

Te Lissabon geloofde men vrij algemeen aan een huwelijk der Koningin met een Prins uit het huis van Saksen-Coburg, die de Roomsche godsdienst belijdt.

— Uit Odessa schrijft men van den 21sten augustus, dat uit Kertsch een proefje, van de haringen, die in den vorigen herfst, door den heer *Meijsner*, op de hollandsche wijze gekaakt en ingezouten waren, naar Petersburg gezonden en onder het oog des keizers gebragt zijn. Z. M. had zijne goedkeuring over dit inlandsch voortbrengsel te kennen gegeven, en belast dat eenige tonnen dezer haringen voor de keizerlijke tafel naar Petersburg zouden gezonden worden.

Volgens dezelfde berigten wordt de scheepvaart op de Kaspische Zee, jaarlijks van meerdere beteekenis. In het vorig jaar was een schip van 211 tonnen het grootste dat die zee bevoer. In mei van het tegenwoordige zijn te Astrakan twee schepen van 248 en 256 tonnen voltooid, en zou nog een derde van gelijken inhoud van stapel loopen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 9den September.

Volgens berigten uit Liegnitz van den 2den september hebben HH. MM., de Keizer van Rusland en de Koning van Pruissen, elkander den 31sten augustus aldaar ontmoet; de Keizer werd, na door den Koning binnen geleid te zijn, door de Pruissische Prinsen verwelkomd en nam nevens de Keizerin des middags het middagmaal met de aanwezende leden der koninklijke familie. In den namiddag kwamen een aantal andere vorstelijke personadjes te Liegnitz aan. Op den 2den waren aldaar vereenigd, behalve den Koning van Pruissen en de Pruissische Prinsen, de volgende vorstelijke personen: de Keizer en Keizerin van Rusland, de Grootvorst *Michaël*, de Oostenrijksche Aartshertogen *Frans*, *Karel* en *Johan*, Prins *Frederik* der Nederlanden en de Erf-groot-hertog van Mecklenburg-Schwerin, met hunne Gemalinnen, de Prinsen *Eugenius* en *Frederik* van Wurtemberg, de Erf-groot-hertog van Hessen-Darmstadt, de Hertog van Nassau, de Hertog van Holstein-Sonderburg-Glücksburg en de Vorst Reuss-Ebersdorff-Lobenstein. In het gevolg des Keizers van Rusland bevonden zich de Veldmaarschalk *Paskewitsch*, de adjudanten-generaal, Graven *Benckendorff*, *Orloff*, *Witt* en de luitenant-generaal *Adlerberg*, alsmede de generaal-majoors *Sumarakoff* en *Mansouroff*. Den vorigen dag was bij Liegnitz eene groote parade der 5de pruissische legerafdeeling gehouden, waarbij de Koning van Pruissen deze troepen in persoon aangevoerd en voor zijne doorluchtige gasten geleid had. Na den afloop er van woonden zij eene kerkmuzijk bij, die zich door een choraalgezang van vier honderd mansstemmen onderscheidde. Vervolgens is de Koning van Pruissen naar het kamp bij Kapsdorff afgereisd en zou den 3den door de overige vorstelijke personen gevolgd worden, om er de manoeuvres van het 5de en 6de pruissische legerkorps bij te wonen, en zich dan over Breslau naar Kalisch te begeven.

Ook prins *Gustaaf Wasa*, zoon van den voormaligen Koning van Zweden, luitenant-kolonel in oostenrijksche dienst, heeft zich naar Kalisch begeven. De tegenwoordige Zweedsche Kroonprins wordt dus zeker daar niet verwacht, gelijk vroeger verspreid was, behalve dat hij thans ook, gedurende de reis des Konings, aan het hoofd der regering geplaatst is.

— Nadere berigten uit Scutari van den 11den, over Triest van den 28sten Augustus, kondigen eindelijk eene toenadering tusschen de beide vijandelijke partijen aldaar aan. Het berigt van de aankomst der 18 zeilen sterke turksche vloot bij Durazzo schijnt den overmoed der insurgenten te hebben doen dalen en hen tot gematigder voorstellen gezind gemaakt. Op den 11den namelijk kwam eene overeenkomst tot stand, waarvan de hoofdbepalingen zijn, dat de vijandelijkheden zouden ophouden tot op den terugkeer der naar Konstantinopel af te zenden afgevaardigden; dat de pacha den bazar zal ruimen en in de citadel terugtrekken, en vergoeding zal geven voor de aangerigte schade, waarentegen de ingezetenen den pacha van levensmiddelen zouden voorzien. — Het blokkade-eskader, welks aankomst den 7den te Scutari bekend was, had sedert nog niets van zich laten hooren, weshalve men geloofde dat het zich voor eene onderneming van belang te zwak gevoelde.

— In berigten uit Konstantinopel van den 25sten augustus wordt gemeld, dat de Sultan zijne ontevredenheid aan den Franschen gezant had te kennen gegeven, wegens dat bij hem ingekomen berigt dat de opstand in Albanien, door Franschen aangestookt en geleid werd, en dat de gezant daarop een courrier naar Parijs had afgezonden, om de bezwaren der Porte deswege aan zijn hof mede te deelen. — In Sijrien was het rustig. *Ibrahim*-pacha gaf zich alle moeite om de genegenheid der bevolking te winnen, dat hem echter na zijne gedragingen in die landstreek, kwalijk gelukken zou. In Tripoli ging alles naar wensch; men was te Konstantinopel reeds op eene expeditie naar Tunis bedacht, om dezelve uit te voeren, zoodra de zaken in Albanien tot een goed einde waren gebragt.

— Te Weenen waren den 3den September genoteerd: Metall. 102; 4 pCt. $98\frac{5}{8}$; Bankactien 1316.

OVERDENKINGEN.

Het kan, bij den eersten oogopslag, niet dan bevreemding wekken, wanneer men tegenwoordig de redeneringen gadeslaat, welke door de voorstanders der liberale begrippen nu worden gehouden. Wanneer men hen hoort alle dwangmiddelen tot het staande houden hunner aangematigde regten als billijk voordragen, en de behoudende partij den ijver dier warme liberalen ziet matigen en betoomen, dan zou men bijkans gelooven, dat er eene dwaling plaats greep; of dat er eene rollenverwisseling tusschen liberalen en conservativen was overeengekomen, dan geenszins; zoo wezenlijk verschillend toch klinkt nu de [illegible] van den toon die vroeger werd aangeslagen; zoo oppervlakkig [illegible] schijnt ook nu de denkwijze der liberalen met die [illegible] te zijn, dat men ze bijkans dezelfde zou wanen. Het was voor onzen leeftijd bewaard, om die verwisseling van denkwijze, die volkomene verloochening van vroeger luid aangepredikte beginselen, en het omhelzen derzulke, die men in verachting had gepoogd te brengen, openlijk erkend en als noodzakelijk geleeraard te zien. Het verwondere ons dan niet, als wij, in navolging van het door het vorig geslacht gegeven voorbeeld, de hedendaagsche Fransche liberalen, die nog onlangs niets spaarden, om den triomf van het geweld op de wettig gevestigde orde van zaken te bezorgen, nu eensslags zien ijveren en alle krachten inspannen, om het verworven bewind magtig te blijven, en te beletten, dat niet anderen op hunne beurt met goed gevolg hen toeroepen: » *Gaat weg van daar, opdat wij er ons zetelen mogen.*" De behoefte naar behoud, het [illegible] redding in den nood, geeft eindelijk aan de lang gesmoorde kreet der waarheid de te lang betwiste gelegenheid, om te erkennen, dat men op eene verkeerde wijze en op eenen daartoe ongeschikten grond heeft getracht te bouwen, en dat hetgeen opgerigt is geworden voor geene staatsvormen bestand is; met andere woorden, dat hetgeen zij als beginselen roemden, bloote en geene proefhoudende leerstellingen gebleken waren te zijn, waarmede geene orde duurzaam bevestigd, geen land behoorlijk geregeerd kan worden. — Maar het is niet minder opmerkelijk, dat ook alsdan de waarheid van het gezegde ten laatste [illegible] aan den dag komt. » [illegible] dan de liberalen." Zij [illegible] zich, eens het bewind meester zijnde, niet slechts gelijke regten aan, alsof zij wettig geordende magten in den staat waren; zij gaan verder; en opdat men de zwakheid van hun bestaan niet al te duidelijk zoude bespeuren of doen opmerken, willen zij met geweld alle onderzoek belet hebben, dewijl zij weten en overtuigd zijn, dat zij zonder alle mogelijke krachtinspanning dra ten val zouden gebragt zijn. Ook dit is nu wederom klaarblijkelijk geworden bij de nieuwe beteugelingswetten, welke het Fransch bestuur heeft weten te doen doorgaan; en zelfs dat doordrijven van die wetten, — (welke bij een gezet onderzoek het gevoelen moeten wettigen, dat zij, bij eene niet hoogst omzigtige

toepassing, voor regering en natie gelijktijdig verderfelijk worden kunnen, daar zij den grond leggen voor den willekeur der regering, tot de vernedering der eerste staatsligchamen, tot de vervalsching van de instelling van het landsgeregt, en de bedoelingen en den wil van het Charter schijnen te miskennen, – levert het bewijs op, van den door zedebederf en gemis van deugd en godsdienstig gevoel wankelenden toestand van den maatschappelijken staat; dewijl het anders aan elk die nadenkt onbegrijpelijk moet voorkomen, hoe èn de meerderheid der Afgevaardigden en der Pairs, zoo voetstoots en als met blijdschap, tot wetten hebben helpen verheffen dergelijke wetontwerps-voordragten, die schijnen niet dan door den uitersten nood en bij ontstentenis van andere middelen te kunnen geregtvaardigd worden. Wij durven betwijfelen of de toejuiching, die men voorgeeft in het Oostelijk Europa aan de voorgedragene jongste Fransche beteugelingswetten te zijn te beurt gevallen, wel zeer opregt zij; het is zeer ligt mogelijk, dat Lodewijk Philips nu eindelijk inziet, en met hem het tegenwoordig bestuur, dat er een verkeerde weg is ingeslagen; het laat zich zeer goed begrijpen, dat elke poging tot het verkrijgen van nieuwe en meerdere veerkracht voor het Fransch bestuur, bijval vindt bij die mogendheden, die, even als wij, van oordeel zijn, dat revolutionaire beginselen ongeschikt zijn om een land goed te regeren; ja het lijdt wel geen twijfel, of elke toenadering tot meer in de maatschappij als bruikbaar erkende grondslagen van regering hun welkom wezen zal, maar eveneens moet ook alles, wat strekt om dit doel te bereiken, met voorzigtigheid, met beleid, met gematigdheid worden overlegd en uitgevoerd; en wanneer men de Fransche beteugelingswetten daaraan toetst, kan men er dan dien stempel wel aan geven? Men kan den oorsprong zoo maar niet eensklaps verraden, waaraan men het aanzijn, ja alles verschuldigd is; men kan de eene hand niet reiken aan de conservatieve partij, en met de andere de liberalen en revolutionairen ondersteunen. Wanneer de bekende declaratie van 7 Augustus 1830 niets meer geworden is dan een nietsbeteekenend stuk papier; wanneer het daaruit gesproten koningschap geen steun meer vindt in dat deel der Natie zelve, 't welk het heeft voortgebragt, en onbekwaam is om door eigene krachten de woelingen der factie op eigen bodem te beteugelen, dan zal geene toenadering tot de staatkundige beginselen der bestaande magten in Europa, noch de kracht hunner bajonetten en de overredingskracht van hun geschut, Lodewijk Philips voor den val bewaren, de staatkundige partijen ten onder brengen en Frankrijk de rust hergeven. Wanneer alleen aan eenen kruistogt naar Parijs, ter beteugeling der onruststokers, de koning der Franschen de bestendiging van zijn gezag en de bevestiging van zijnen waggelenden troon zoude moeten dank wijten, dan zoude het beleedigd eer- en zelfgevoel en den haat der Natie het door vreemden hersteld gezag van Lodewijk XVIII met dat van den ondersteuning erlangd hebbenden Lodewijk Philips spoedig gelijk stellen; en daarmede zoude rust aan Europa noch hergeven, noch meer verzekerd zijn, ja veeleer alle uitzigt op bestendigheid van vrede verloren moeten geacht worden. Het zal niet aan de rust van Europa, niet baten of schaden wie er regeert in Frankrijk; maar wel, of die regering daar niet, hetzij openlijk, hetzij heimelijk vijandig gezind is of vijandig handelt tegen de naar andere staatsbegrippen regerende of naar andere beginselen handelende mogendheden, en alzoo bij deze de rust in hunne staten ondermijnt; of het bestuur dat daar het bewind in handen heeft, even bekwaam en voor zijne hooge roeping geschikt is, of het waardiglijk en goedtrouwig de Europesche staatsverbindtenissen naleeft; de bestaande magten eerbiedigt in hunne regten, en orde weet te handhaven, zonder die te willen erlangen door geweld en ten koste eener betamelijke vrijheid en eene aan de menschheid weldadige verlichting. Het overslaan tot uitersten, het overschrijden der grenspalen eener redelijke vrijheid, met inzigt om die te verminderen en derwijze te beperken dat dezelve slechts in naam meer bestaat, brengt dikwijls ligt eene gelijke wederwerking te weeg, wier gevolgen even verderfelijk kunnen wezen, als die der bandeloosheid en der omverwerping van magten; Schenzie van regt en wet, het omfloersen van de vrijheid, ten einde haar te blinden, geschiedt nooit straffeloos. Zoo vinden wij in de voorgedragene beteugelingswetten als behoudende maatregelen, geenszins doeltreffende middelen van behoud voor het diepgezonken en verscheurde Frankrijk; men moet, om den revolutie-geest te keer te gaan, daarom de vrijheid niet verstikken. Men moet niet wanhopen aan het herstel van eenen kranke, omdat de ziekte hevig is en de aangewende geneesmiddelen krachteloos schijnen; daar moet ook veel aan de Natuur worden overgelaten: De geest in Frankrijk kan nog ten goede geleid worden, ofschoon zij zeer bedorven is geworden; maar wanneer alle geest uitgedoofd is, gaat de veerkracht tevens verloren, waardoor de Julij-troon nog de kracht heeft gehad om zich gedurende vijf jaren staande te houden, en herzeg hier herhaald, wanneer Lodewijk Philips en zijn troon moeten gesteund worden door medehulp der Noordsche mogendheden, opdat de woelingen der partijen, van welke kleur ook, zouden worden te niet gedaan, opdat de orde duurzaam zoude gevestigd, en de rust in alle deelen van Europa zoude hersteld zijn, – dan gelooven wij, dat, eer die uitkomst dáár zal zijn, er nog eenen geruime tijd verloopen zal; verder gelooven wij, dat men zich overtuigen zou, dat men zich door genoegelijke droombeelden had laten verleiden, en de moeijelijkheid, zoo al niet het onmogelijke, van de uitvoering van een dergelijk plan geheel en al had over het hoofd gezien.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Twee berigten, in ons N°. van ll. Donderdag als ter loops gegeven, zijn nader gebleken voorbarig te zijn geweest. Het overlijden namelijk van Prof. Schönlein te *Zurich* wordt tegengesproken, en het eeuwfeest der Universiteit te *Göttingen* zijn wij onderrigt, dat eerst in 1837 invalt. — Volgens de *Kölner Zeitung* van 31 Aug. vertoonde zich toen in het midden van de zonneschijf, een weinig aan de noordzijde, een zeer groote ronde donkere zonnevlek, omringd door een graauwen rand. Dezelve bewoog zich toen sedert 6 dagen van de oostzijde der zon naar het westen, en men berekende, dat zij nog 7 dagen zigtbaar zou zijn. Hare doorsnede bedroeg ongeveer 3000 mijlen. — Een berigt uit *Mannheim* omtrent de aldaar gedane waarneming van de Halleysche Komeet, waarvan de uitkomst met de reeds van elders medegedeelde berigten overeenkomt, vangt aan met deze woorden: » De wederkeering der beroemde » Halleysche komeet, volkomen gelijk de theorie had vooruitgezien, is ontegenzeggelijk een verschijnsel, waardoor de wetenschap op nieuw eene » groote zegepraal viert. Meer dan 76 jaren voor het oog der menschen » geheel onzigtbaar en in die onmetelijke baan, welke de komeet nog eens » zoo ver, als de bekende grenzen van ons Planetenstelsel reiken, in de » diepten des heelals voert, stap voor stap alleen van de bespiegelingen » der Sterrekundigen verzeld, keert zij op den bepaalden tijd, op dezelfde » plaats terug, welke de formule van den Wiskunstenaar en het cijfer van » den Rekenaar vooraf had aangewezen. Inderdaad een verschijnsel, » 't welk ook voor den niet-ingewijde in de kennis der natuur, het ontwijfelbaarst bewijs geeft, dat alleen die theorie, waarvan wij de grondbegrippen aan den onsterfelijken Newton verschuldigd zijn, de eenige ware, » en die gene is, welke de Natuur onvoorwaardelijk volgt." — Op de Sterrewacht te *Göttingen* heeft men de volgende berekening gemaakt van den loop, welken de Halleysche komeet, naar de thans gedane waarnemingen, alsnu volgen zal:

		Regte Opkl.		Afwijking.	
Sept.	16.	91°	38'	28°	20'
	20.	93	4	29	55
	24.	94	55	32	8
	28.	97	40	35	27
Oct.	2.	102	33	40	52
	6.	114	14	50	46
	10.	164	47	63	36
	14.	234	4	38	6
	18.	250	14	12	47.

Frankrijk. — De Akademie van *Arras*, eene prijsvraag hebbende uitgeschreven over de grondslagen, waarop eene bijzondere Wetgeving voor de Plaatsvervanging bij de Militie zou behooren gebouwd te worden, zoodat daardoor de belangen der huisgezinnen met die van het leger in overeenstemming wierden gebragt, heeft den daarvoor uitgeloofden eereprijs toegekend aan den Heer A. Carette, Advokaat te *Parijs*. Zijne verhandeling, welke gezigtspunten bevat, waarvan de overweging waarschijnlijk ook in andere landen van belang kan zijn, zal eerlang het licht zien. — Krijgskundigen en Kunstliefhebbers geven om strijd den grootsten lof aan het panorama van den slag bij de *Moskowa*, door den heer Langlois vervaardigd en thans te *Parijs* ten toon gesteld. De kleinste bijzonderheden zelfs van het terrein, de bewegingen der verschillende korpsen en de onderscheidene voorvallen van den veldslag zijn er met zooveel waarheid en natuurlijkheid voorgesteld, dat men er zich een volledig denkbeeld van den slag kan maken, als of men er als in persoon tegenwoordig is. — De bekende zedekundige schrijver Bouilly zal zijne letterkundige loopbaan besluiten met eene soort van Gedenkschriften, onder den naam van *mes Récapitulations*, waarin hij al zijne herinneringen uit de republiek, het keizerrijk en de restauratie, en eindelijk van de gebeurtenissen na Julij 1830 zal opteekenen. Het werk, hetwelk de nieuwsgierigheid zeer gaande maakt, zal dan ook in vier hoofdafdeelingen gesplitst zijn.

België. — Sedert eenigen tijd maakt als schrijver hier eenigen opgang een landman, die in de Vlaamsche taal eenige niet geheel van verdiensten ontbloote kleine geschriften heeft in het licht gegeven. Thans ziet een nieuw van hem het licht, getiteld: Klaas lyden; *Tooneelspel in een bedrijf, ter bevordering van de verlichting.*

Afrika. (*Zuid.*) — Aan de *Kaap de Goede Hoop* zijn berigten ingekomen van Dr. Smyth, die eene wetenschappelijke reis naar het binnenland van *Afrika* heeft ondernomen. Den 28 April had hij *Kuruman* of *Nieuw-Lattaku* bereikt en was tot hiertoe zeer gelukkig geweest. Voor zijne Natuur-historische verzameling had hij belangrijke bijdragen verkregen, en Masilikatsi, Opperhoofd van dat gewest, had hem vergund, zijn land te doorreizen. Van daar hoopte hij de groote Binnenzee, naar de Oostkust toe, te bereiken, van welker bestaan de reizigers zich meer overtuigd begonnen te houden, hoe meer zij voorwaarts drongen. — (*Noord.*) Bij het bouwen van een huis te *Hippona* heeft men tusschen groote gehouwene steenen, overblijfsels van een oud gebouw, een groot aantal zilveren penningen gevonden, zonder jaartal, maar met een kruis gestempeld. Ook heeft men er eene groote vaas gevonden.

Nederland. — Den 7 en 8 dezer is te *Amsterdam*, onder voorzitterschap van den Heere J. de Vos Wz., de jaarlijksche algemeene vergadering gehouden van de afgevaardigden der afdeelingen van de *Maatschappij tot bevordering der Toonkunst.* Uit het verslag wegens den toestand dier maatschappij en hare werkzaamheden gedurende het afgeloopen maatschappelijk jaar, in deze vergadering door het hoofdbestuur gedaan, heeft men met het grootste genoegen opgemerkt, dat deze nuttige instelling meer en meer en boven alle verwachting in bloei toeneemt, zijnde het getal der leden sedert 1°. September 1834 tot boven de 1600 geklommen of nagenoeg verdubbeld, terwijl zich wederom eene nieuwe afdeeling gevormd heeft te *Heusden*, provincie *Noord-Braband.* Op deze vergadering is besloten, dat er in het volgend jaar weder een algemeen Muzijkfeest zal gevierd worden, 't welk in het voorjaar te *Amsterdam* zal plaats hebben.

Graanmarkt te Amsterdam.

VRIJDAG, *den 11den September.*

TARWE. — Prijshoudend. 131 ℔ puike witbonte Pools. *f* 210; - 128, 130 dito dito *f* 199, 208; - 131 Norder *f* 157; - 125 O. Rostocker *f* 145; - 127 Oost-Vriessche *f* 133.

ROGGE. — Bij vorige prijzen verkocht. 116 ℔ Pruiss *f* 135; - 128 N. Overijss. *f* 140; - 125 Munsters. *f* 134.

GARST. — Goed prijshoudend. 102, 107, 109, 110 ℔ Old. winter *f* 104, 108, 109, 110.

HAVER. — Flaauw. 78 ℔ N. Dikke *f* 80; - 78 Voer *f* 72.

BOEKWEIT. — Als voren. 124 Oost-Vriess. *f* 135; - 120 Holst. *f* 110.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

VRIJDAG, den 11den September.

	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 en h. u.		laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 en h. u.
NEDERLAND. pCt.				pCt.			
Werk. Schuld 2½	54 1/8	54 5/16	54 1/4	Dito 1828. 5	104 3/4	105	
dito dito 5	101 5/8	101 11/16	101 5/8	Cert. dito 1831. 5	99 1/2	99 5/8	
Uitgestel. dito	1 5/32			Obl. te Lond. 5			
Kansbill. dito	23 15/16	24		Cert. te Hamb. 5			
Amort. Synd. 4½	93 3/4			Ins. in Assig. 6	68 1/4		
Dito dito 3½	78 1/4			Certific. dito 6			
Schatkistbill. 4				POLEN.			
Hand.-Maats. 4½				Aand. L. fl. 500	148	148 1/4	
Nieuwe Dito. 4½	101 5/8	101 3/4		PRUISSEN.			
FRANKRIJK.				Dito dito R. 50	104 1/2		
Ins. Grootb. 3	79 7/8			Neg. L. 1830. 4	101		
ENGELAND.				OOSTENRIJK.			
Dito p. 12 Aug. 3				Aand. L. f 100.			
SPANJE.				Dito dito 250. 4			
Per. R. E. Ams. 5	29 7/8	30 1/8	29 15/16	Metalliek. 5	99 5/8		
Dito f 1000. 3	18 3/4	19 1/4	18 1/8	Dito L. gen. 5			
Fransche Uitg.	12 1/2	12 5/8		Dito 2½	54 1/2		
Cort. B. Lond. 5	27 3/8	27 7/8	27 3/8	Obl. *Goll & C.* 5			
Engelsch Uitg.	11 1/2			Dito 4			
PORTUGAL.				Cert. Stedsb. 2½			
Obl. te Lond. 5				Ween. B. act.			
Dito dito 3				N. Ween. Aand.	698		
NAPELS.				DENEMARKEN.			
Certific. *L & B.* 5	89 3/4			Leen. te Lond. 3	76 3/8		
Dito *Falc. & C.* 5				BRAZILIEN.			
Leen. Lond. *R.* 5				Dito *Rotsch.* 5	86 1/2		
RUSLAND.				Russ. Fa. Aand.			
Obl. *Hope* 1798/1816 5	104	104 1/8		500 Frs.			

*** Bij vonnis der Regtbank van Koophandel, zitting houdende te Breda, van den 9den September 1835, is in staat van FAILLISSEMENT gesteld de persoon van CATHARINA WENDELEN, Weduwe van *Adrianus Bogers*, Gaarkeukenhoudster te Bergen-op-Zoom, en daarbij benoemd tot Regter-Commissaris de heer ADRIANUS HENRICUS VAN REUTH, Regter in de Regtbank voorn. en tot Agent de Heer Mr. WILLEM VAN GILS, Advokaat te Breda.

De Griffier der Regtbank voornoemd,
A. M. VAN RIJEN, Ee. Gr.

VERKOOPING VAN

MEUBILAIRE GOEDEREN EN BROUWERS-GEREEDSCHAPPEN.

Mr. J. F. C. J. DE ROY, Notaris, residerende te Breda, zal, ten verzoeke van zijnen principaal, op Vrijdag den 18den September 1835 en volgende dagen, telkens des voormiddags ten *tien* ure, in de Huizinge en Brouwerij, genaamd: *de Wolf*, te Breda, op de Glasemakerstraat, wijk B, n°. 82, overgaan tot den Openbaren Verkoop van de navolgende ROERENDE GOEDEREN, als:

1. Drie Eiken Kuipen met zware IJzeren Banden, hoog 1 el, 70 duim, over kruis 1 el, 18 duim.
2. Veertig stuks ledig Fust met IJzeren Banden, inhoudende 2½ oxhoofd, à 4 en 5 oxhoofden.
3. Eene groote partij Duigen van differente breedte, lang 1 el, 20 duim, à 1 el, 70 duim; alsmede een aantal Bodemstukken.
4. Eene groote partij IJzeren Banden, van 1 el, 40 duim over kruis, als nog 90 Schakel Banden en ongeveer 115 van differente grootte en zwaarte.
5. Eenige Kuipen met IJzeren Banden.
6. Ledig Bier Fust van Vaten, Kinnetjes en halve dito.
7. Eene extra goede IJzeren Balans, wegende 79 Nederlandsche ponden.
8. Eene dito, wegende 38 Nederlandsche ponden.
9. Vijftien stuks beste Greinen Koelbake-deelen, lang 3 ellen, 85 duim.
10. Eene Tafel of Bank met Toestel, tot het persen van droogen gist.
11. Eene Kuip met daarin staande Pomp en Goot.
12. Eene Kuip met Rol en Toestel, dienende om Was te bleeken.
13. Eenige Mout- en Hals-zakken.
14. Eenige Hoepen of Roepen van 10 en 12 voet vadem, Kinnetjes en Karreband.
15. Twee Katrollen of Blokken met dertien vadem zware Touw.
16. Een Broeibak met twee Ramen.
17. Eenig Eiken en Masten Ribbenhout.
18. Beschoeijing en Gelintpalen.
19. Een dubbele Turf-Ladder van 15 sporten; en drie ordinaire Ladders.
20. Een grooten Slijpsteen met Stoel.
21. Stoot- en Kruiwagen.
22. Draaijers gereedschap en Bijtels.
23. Idem, Timmergereedschap.
24. Eene groote houten Schroef.
25. Eene extra Kuipers Schaafbank met een dubbele en enkele Bijtel, Snijmesschen zoo bolle als platte, en verdere Gereedschappen; alsmede Beslag voor Kuipen, Tonnen, Vaten, Kinnetjes enz.
26. Eene groote Kerfzaag en Spanzagen.
27. Eene partij Bomeschijven en wilgen Bommen.
28. Verder eenige goede Spieken met Slag en Hamer; Schragen en Bok; Springstokken; Groote Lat; eenig Visch-Want en Netten; Gerijfhout en oud IJzer, alsmede eene Kolenbak met twee stel Kluiten-Vormen; en wat verder ten Verkoop zal worden aangeboden.

De voorschreven GOEDEREN zijn gedurende *drie dagen* vóór de Verkooping ten huize voorzegd, op de gewone uren, voor een ieder te zien.

STOOM-JAGT

PRINSES MARIANNE,

van *MIDDELBURG* naar *ROTTERDAM*,

September 1835.

Van *Middelburg.*				Van *Rotterdam.*			
Dingsdag	den 15,	smorg. 5	uur	Maandag	den 14,	smorg. 8½	uur
Vrijdag	» 18,	» 8	»	Woensdag	» 16,	» 10	»
Zondag	» 20,	» 10	»	Zaturdag	» 19,	» 11	»

*** Bij M. SCHOONEVELD & ZOON, Boekhandelaren te Amsterdam, is van de Pers gekomen en alom aan de Inteekenaren verzonden:

Het Nederlandsch Bouwkunstig Magazijn,

1e DEEL, 4e STUK, BEVATTENDE:

1°. De Bouwkunde, als eene kunst der verbeelding beschouwd; 2°. Over de voorgegevene verbastering der Hedendaagsche Bouwkunst; 3°. De bestanddeelen der Grieksche en Romeinsche Bouwkunst, praktikaal uitgelegd voor hen, die niet tot het vak behooren; 4°. Opstel betrekkelijk sommige der tot Gebouwsieraden ingerigte Schoorsteenpotten en Pijpen, door den Heer *Anstie*, te Londen, uit kunststeen vervaardigd; 5°. Verdere opmerkingen omtrent de keuze van een Huis; 6°. Verslag nopens den oorsprong en de voortgangen der uitvinding, om Broeikassen en andere Gebouwen door het rondvoeren van heet water, in plaats van door brandstof of door stoom te verwarmen; 7°. Ontwerp tot inrigting eener Zwemschool voor veertig personen, door *N. N.*, omgewerkt en door teekeningen opgehelderd door *M. G. F. Titan van Elven*, Directeur over het Bouwk. Onderwijs aan de Koninklijke Akad. van Beeldende Kunsten aldaar; 8°. Ontwerp eener Sluis, schutbaar bij de meest verschillende waterstanden, spuijende met geheele breedte, tevens tot ontlasting van binnen-water dienstig, de deuren door het water bewogen, door *Zeelandus*; 9°. Gemengde Berigten, alles verklaard door Gronden, Opstanden en Doorsneden. Opgehelderd door 28 Houtsneeplaten, gegraveerd door *D. Tollenaar, Wz.* In 8°, op Velinpapier.

De Inteekening geschiedt voor 12 Nommers of een Jaargang tot *f* 15, (*apart worden geene stukken afgeleverd*) en blijft open tot het verschijnen van het 5de Stukje, zullende alsdan de prijs met 20 pCt worden verhoogd. Wordt niet in commissie gezonden.

*** JOH. VAN DER HEY & ZOON, Boekhandelaars te Amsterdam, hebben uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

TER NAGEDACHTENIS VAN CORNELIS LOOTS, door H. HAAKMAN, Mr. M. G. VAN HALL, Mr. J. KINKER, H. H. KLIJN, J. VAN WALRÉ, H. TOLLENS, Cz. In één deel kompleet. Met gegraveerden titel. In kartonnen band. De prijs is *f* 2,80.

DOOR BROESE & COMP. TE BREDA,

is uitgegeven en bij hunne Correspondenten alom verkrijgbaar:

I. Mr. G. DORNSEIFFEN, *Handboek der Algemeene Geschiedenis*, 5 deelen, in 6 stukken, groot 8°, kompleet. à *f* 23,05.

Dit ten dienste van het Hooger Onderwijs en der Latijnsche Scholen geschreven werk wordt ook afzonderlijk afgeleverd, en wel het 1ste deel (*Oostersche Volken*) à *f* 1,80. 2de deel (*Grieken*) à *f* 2,40. 3de deel (*Romeinen*) à *f* 3,90. 4de deel (*Middeleeuwen*) à *f* 4,80. 5de deel (*Nieuwe Geschiedenis*) à *f* 10,11.

II. J. BOSSCHA, *Grieksche Themata.* 4 Klassen, 3 Stukken, à *f* 3,70, of afzonderlijk: 1ste klasse *f* 1,10. 2de en 3de klasse *f* 1,40. 4de klasse *f* 1,20.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.